

ЕВРОПЕИСТИКА
БАКАЛАВЪРСКА ПРОГРАМА
2020-2021

---

1. Цивилизационни и модерни предпоставки на европейската интеграция: институционални и ценностни основания на социалната хомогенност в Западна Европа. Оценки на капацитета за членство на България в ЕС.
2. Колективна идентичност в модерната епоха. Нация, регион, етнос, религиозна общност. Мнозинства и малцинства.
3. Модерните западноевропейски институции. Връзката модерен пазар, национална държава, гражданско общество, право и граждански права. Механизми за саморазвитие на обществения живот.
4. Тридесетте златни години – характеристика на пазарната и непазарната икономики, практики и резултати от действието им, политическо развитие в “държавата на благоденствието” и в социалистическите държави.
5. Възстановяването на динамиката в интеграционния процес през 80-те години – проблеми и импулси от началото на десетилетието. Програма 1992: мотиви, практики и резултати, либерален пазар или федерална държава: Тачър срещу Делор. Федерализъм и идеята за Европа – дефиниции, теоретични източници, проекти и движения.
6. Парижки договор. Римски учредителни договори. Генералните ревизии на учредителните договори. Европейският конвент. Договор за Конституция за Европа. Лисабонски договор.
7. Правна природа на Европейски съюз, правосубектност, видове компетентност, принципите на субсидиарност и пропорционалност. Ролята на националните парламенти в контрола по прилагане на принципа на субсидиарност. Членство. Засилено сътрудничество.
8. Правната система на ЕС. Източници на правото на ЕС. Принципи на приложение на правото на ЕС.
9. Институции на ЕС. Нормотворческият процес от Рим до Лисабон.
10. Съдебна система на ЕС. Съдебните реформи. Видове компетентност на Съда на ЕС. Взаимодействие между Съда на ЕС и националните съдилища.
11. Правен статут на гражданите на ЕС. Гражданство на Съюза - понятие и правна уредба. Права и свободи на гражданите на ЕС. Хартата за основните права и свободи.

12. Разширяването на Европейския съюз – история, етапи, статuti, критерии за членство, преговорен процес. Балканското направление в разширяването на ЕС. Общи черти и различия в Източното и Балканското направления в разширяването на ЕС.
13. Етапи в развитие на взаимоотношенията между България и ЕС. Преходът на България към функционираща пазарна икономика. Договорът за присъединяване на България към ЕС. Анализ на първите години от членството на България в ЕС. Ползи и разходи от членството на България в ЕС.
14. Структура и организация на изпълнителната власт в европейските демокрации. Лидерство, отговорност, отношения между изпълнителната власт и държавния глава. Роля на националните политици при взимането на решения в Съвета на ЕС и Европейския съвет.
15. Структура и функции на парламентите в европейските демокрации. Европейският парламент: основни парламентарни групи, ръководство, определяне на дневния ред и формиране на коалиции при гласуване. Роля и значение на националните парламенти в политическия процес на ЕС.
16. Политически партии и избори в ЕС. Основни партийни обединения и стратегическото им позициониране по осите „ляво-дясно” „за-против евроинтеграцията”. Ключови референдуми и тяхната роля в националните и наднационални партийни стратегии.
17. Бюджет на Европейския съюз - общи принципи, съставяне на бюджета, особености на приходната и разходната част, финансови рамки, дискусиите относно бъдещето на бюджета на ЕС и финансирането на политиките.
18. Вътрешен пазар на ЕС – изграждане на общ пазар в началото на процеса на европейска интеграция, необходимост от създаване на вътрешен пазар, четирите свободи на движение, развитие на вътрешния пазар. Участие във вътрешния пазар на страните от Европейското икономическо пространство, които са извън ЕС (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн).
19. Регионална политика – необходимост от регионална политика на равнище Европейски съюз, икономическо и социално сближаване в ЕС, принципи и финансиране на регионалната политика, структурни фондове, организация и прилагане на регионалната политика. Финансовата рамка за периода 2021-2027 г.
20. Европейският съюз - глобален външнополитически актьор в системата на международните отношения. Общата европейска политика по сигурността и отбраната като компонент на външните отношения на ЕС. Мястото и ролята на Западноевропейския съюз. Петербургските мисии. Външни отношения на ЕС.
21. Дебатът за бъдещето на Европейския съюз.

Профил ПРАВО

1. Понятие за съвременното международно право. Източници, субекти, международно признаване и правоприемство.
2. Международни договори
3. Право на Европейския съюз и международно публично право: сходства, отлики, взаимодействия.
4. Държавна територия, граници. Уреждане на международни спорове.
5. Право на международните организации. Възникване, класификация, видове правосубектност на международните организации
6. Източници и предмет на дипломатическото и консулското право . Дипломатическо и консулско представителство. Привилегии и имунитети.
7. Система на основните права на гражданите. Класификация. Международни правни актове за правата на човека. Универсални и регионални стандарти.
8. Защита на основните права в Европейския съд по правата на човека.
9. Съд и съдебна защита в ЕС.
10. Прилагане на общностното право и процедури при неизпълнение. Развитие на правомощията на основните институции на ЕС
11. Инструменти на медийната политика на ЕС. Правна уредба на комуникационните права в ЕС.

Профил ИКОНОМИКА

1. Икономическа интеграция – форми и динамика, основни фази, цели, потенциални ползи. Преференциални търговски споразумения. Зона за свободна търговия. Митнически съюз. Общ пазар. Изграждане на икономически и паричен съюз. Значение на икономическата интеграция за сформирание на политически съюз.
2. Основни макроикономически понятия – БВП и БНП, инфлация, заетост и безработица. Съвкупно търсене и предлагане. Значение на преките чуждестранни инвестиции. Макроикономическата политика и развитие на България през последното десетилетие.
3. Основни понятия в микроикономиката – търсене и предлагане, пазар, конкуренция - видове, работна заплата, печалба, лихва, рента - същност и значение на понятията.

4. Финансовата система. Структура и основни функции. Основни видове финансови посредници и тяхното значение за българската и европейската икономика – сравнителен анализ. Банките като основен финансов посредник – същност и роля в пазарната икономика. Развитие на финансовия сектор в България. Присъединяването на България към Банковия съюз на ЕС.
5. Публични финанси – същност и значение. Бюджет – състав, структура, видове бюджети. Бюджетен дефицит и държавен дълг. Фискална политика – същност, обхват и значение.
6. Данъчно облагане. Видове данъци. Данъчната система в България и другите страни в ЕС – сравнителен анализ. Данъчна политика на ЕС. Идеи за реформи на данъчната политика на ЕС.
7. Европейски икономически и паричен съюз – теоретични основи. Етапи в развитието му. Процес на разширяване на Икономическия и паричен съюз. Идеи за реформи на Икономическия и паричен съюз. Перспективи за създаване на фискален и финансов съюз.
8. Европейска централна банка и нейната парична политика – цели, инструменти и трансмисионен механизъм. Европейска система от централни банки и Евросистема – структура, цели и задачи. Новите функции на Европейската централна банка в рамките на банковия съюз. Взаимодействие между Европейската централна банка и националните централни банки.
9. Координация на икономическата политика в ЕС. Нови елементи на икономическото управление в ЕС. Развитие и прилагане на процедурата за макроикономическите дисбаланси. Същност, механизъм на функциониране и роля на Европейския семестър.
10. Перспективи на България за присъединяване към еврозоната. Положителни и отрицателни аспекти от приемането на единната валута за България. Сравнение между България и другите държави членки на ЕС извън еврозоната, както и на потенциала им за въвеждането на единната европейска валута. Присъединяване на България към Валутнокурсния механизъм 2 (ERM 2).
11. Политика за защита на конкуренцията в ЕС и нейното значение за развитието на вътрешния пазар и процеса на европейска интеграция. Забрана на ограничителните споразумения и съгласувани практики. Забрана на злоупотребата с монополно положение. Контрол върху сливанията. Политика на ЕС в областта на държавните помощи. Прилагането на политиката за защита на конкуренцията в България.
12. Общата селскостопанска политика на ЕС и нейното значение за процеса на интеграция. Реформи на общата селскостопанска политика. Значение на общата селскостопанска политика за България.
13. Влияние за икономиката на ЕС и на Обединеното кралство от оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС. Нарушаване на баланса между държави членки на ЕС от и извън еврозоната. Икономическите позиции на ЕС-27 и Обединеното кралство след неговото оттегляне от Съюза.

ИНФОРМАЦИОННО-МЕДИЕН ПРОФИЛ

1. Комуникация. Комуникативни роли. Средства за масова комуникация. Медии, социални медии, онлайн платформи за споделяне на съдържание.
2. Характеристики на медийната публичност. Кризи на публичността.
3. Функции на медиите в демократичното общество. Критическа функция на медиите. Обществен дневен ред и дневен ред на медиите. Обществени медии и обществен дневен ред.
4. Дезинформация, пропаганда, хибридни заплахи. Европейски подход за противодействие на дезинформацията. Медийна грамотност и цифрова компетентност.
5. Жанрва система в медиите.
6. Медиен плурализъм. Оценка на медийния плурализъм в ЕС. Медиен плурализъм и върховенство на правото. Медиите в межкултурната комуникация.
7. Власт и медии. Независимост на медиите. Регулиране. Регулатори: формиране, видове, правомощия. Саморегулиране. Онлайн платформи: регулиране, саморегулиране или съвместно регулиране?
8. Медийна толерантност. Образът на другия. Враждебна реч.
9. Интернет: промяна на комуникативната парадигма. Нови медии – характеристики и перспективи.
10. Свобода на изразяване – предели, баланси. Търговското слово – видове, принципи, ограничения.
11. Социално време и медиен разказ. Медийният разказ в цифровото време.